

Projekt

UCHWAŁA NR
RADY GMINY STARA BIAŁA

z dnia 2019 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała na lata 2019-2023**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506), art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 i z 2019 r. poz. 730) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała na lata 2019 – 2023”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą od dnia 1 stycznia 2019 r.

Załącznik do uchwały Nr

Rady Gminy Stara Biała

z dnia 2019 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE**

na lata 2019 - 2023

Stara Biała 2019

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
I. Regulacje prawne	7
A. Międzynarodowe	7
B. Krajowe	7
II. Zgodność z dokumentami strategicznymi i programowymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.	8
A. Poziom krajowy:.....	8
B. Poziom regionalny:.....	8
C. Poziom powiatowy i gminny	8
III. Uwarunkowania wewnętrzne Gminy Stara Biała w obszarze problematyki społecznej.	10
IV. Analiza SWOT zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Stara Biała	16
V. Cele i zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Stara Biała.....	17
VI. Narzędzia realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	22
VII. Monitoring realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała na lata 2019 -2023	24
VIII. Źródła finansowania	25
Podsumowanie.....	25
Spis źródeł	26

Wprowadzenie

Przemoc w rodzinie nazywana też przemocą domową jest szczególną kategorią przemocy, gdyż stroną pokrzywdzoną są członkowie rodziny, a więc osoby najbliższe. Rodzina w ujęciu socjologicznym to *najważniejsza, podstawowa grupa społeczna, na której opiera się całe społeczeństwo*. Jest to miejsce i przestrzeń, w której kształtuje się osobowość, poglądy i system wartości. Wpływ na jakość tej przestrzeni mają przede wszystkim relacje pomiędzy członkami rodziny oraz ich zdolność do realizacji podstawowych zadań społecznych. Relacje rodzinne i emocjonalny związek pomiędzy ofiarą (ofiarami) i sprawcą przemocy domowej utrudniają samoobronę osoby pokrzywdzonej i sprawiają, że środowisko, które dla rodziny powinno być bezpieczne, gwarantujące poszanowanie godności osobistej i godne warunki życia staje się miejscem, poniżenia, brutalności i okrucieństwa.

Przemoc domowa jest zjawiskiem społecznym, które występuje niezależnie od kultury, wykształcenia i poziomu intelektualnego, wyznania czy też przynależności do określonej grupy społecznej. Doświadczają jej głównie dzieci i kobiety (w mniejszym stopniu mężczyźni), osoby starsze i chore doznając obrażeń fizycznych i wyniszczenia psychicznego. Istotnymi cechami przemocy są: intencjonalność, powtarzalność, nierównowaga sił pomiędzy sprawcą a ofiarą, eskalacja.

Sprawcy przemocy domowej działając intencjonalnie mają pełną świadomość swoich czynów i ich skutków. Jednocześnie ich zachowanie świadczy o nieprzystosowaniu do życia w społeczeństwie i wrogim nastawieniu do otoczenia. Podłożem takich zachowań są m.in. zaburzenia psychiczne, uzależnienia (alkohol, narkotyki), niestabilność emocjonalna. Trudność w zwalczaniu przemocy domowej wynika głównie z faktu ukrywania przez osoby krzywdzone domowej tragedii. Powody takiego zachowania można upatrywać w lęku, wstydzie przed otoczeniem, psychicznej więzi ze sprawcą, ale także poczuciu beznadziejności i braku wiary w możliwość zmiany sytuacji rodzinnej. Mimo to należy podejmować wszelkie możliwe kroki, aby zapobiegać temu zjawisku oraz skutecznie zwalczać jego każdą formę.

1. Przyczyny przemocy^{1,2}

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem polegającym na wywieraniu wpływu na ofiarę, aby zmusić ją do postępowania zgodnie z wolą agresora. Według definicji zawartej w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie określana jest jako *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”*.

Jako przyczyny powstawania agresji domowej można wskazać.:

- wrodzone skłonności do agresji,
- uwarunkowania finansowe (mężczyzna zarabiając więcej od kobiety jest głównym dostarczycielem dochodów w gospodarstwie domowym)
- problemy zawodowe i ekonomiczno – bytowe
- problemy adaptacyjne
- niski poziom wykształcenia
- konflikty małżeńskie
- niezgodność charakterów
- przestępczość
- alkoholizm, narkomania, lekomania
- zaburzenia nerwowe i psychiczne
- dewiacyjne zachowania seksualne

¹ Na podstawie: dr J. Helios, dr W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia Wybrane*. Prace Naukowe Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii, Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2017

² Na podstawie D. Rode, *Psychologiczne uwarunkowania przemocy w rodzinie. Charakterystyka sprawców*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego Katowice 2010

- odziedziczone złe wzorce kulturowo-społeczne
- brak poczucia własnej wartości zastępowany przemocą i agresją.

Do czynników źródłowych, warunkujących powstawanie przemocy w rodzinie zaliczyć można m.in. postawy życiowe rodziców pojmowane jako wzorce postępowania, środowisko zewnętrzne, w którym funkcjonuje rodzina, a także uwarunkowania kulturowe i religijne takie jak np.: tradycyjny podział ról w społeczeństwie, traktowanie kobiet w sposób podrzędny w stosunku do mężczyzn czy też akceptowanie kar fizycznych w danej kulturze.

2. Rodzaje przemocy oraz formy i skutki przemocy

Konsekwencją długotrwałej przemocy domowej są skutki odczuwalne przez ofiary zarówno w sferze fizycznej jak i psychicznej. Ciągły stres, traumatyczne przeżycia i poczucie bezsilności wywołują trwałe zmiany fizjologiczne i emocjonalne, które utrudniają lub uniemożliwiają funkcjonowanie w codziennym życiu. Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy począwszy od przemocy fizycznej, poprzez psychiczną, seksualną i ekonomiczną. Każda z nich wywołuje trwałe skutki, głównie w obszarze zdrowia psychicznego oraz niezależności ekonomicznej.

Tab. 1 Rodzaje przemocy oraz formy i skutki przemocy

Rodzaje przemocy	Formy przemocy	Skutki przemocy
<p>PRZEMOC FIZYCZNA</p> <p>naruszanie nietykalności fizycznej (zachowanie powodujące uszkodzenie ciała lub niosące tego typu ryzyko)</p>	<p>szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnianie, duszenie, policzkowanie, szczypanie, bicie pięściami lub różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy.</p>	<p><u>bezpośrednie</u>: uszkodzenia ciała - urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; <u>dalsze skutki</u>: choroby w wyniku powikłań, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczucie zagrożenia i strachu, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp</p>
<p>PRZEMOC PSYCHICZNA</p> <p>naruszenie godności osobistej (zachowanie polegające na stosowaniu przymusu i groźby, jest najczęściej stosowaną formą przemocy)</p>	<p>wyśmiewanie (opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów), krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa, ograniczanie snu, pożywienia, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, groźby, szantaż, itp.</p>	<p>zniszczenie poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach, utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, zaburzenia snu, itp.</p>

<p>PRZEMOC SEKSUALNA</p> <p>naruszenie intymności (zachowanie polegające na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić.)</p>	<p>gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, krytyka zachowań seksualnych, itp.</p>	<p>obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, zamknięcie się /lęk, strach/, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, itp.</p>
<p>PRZEMOC EKONOMICZNA</p> <p>naruszenie własności, (wiąże się celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Formą przemocy ekonomicznej jest zaniedbanie.</p>	<p>Okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspakajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.</p>	<p>całkowita zależność finansowa od partnera, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia.</p>

Źródło: <http://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzynie/8-rodzaj-przemocy>

4. *Konsekwencje dla sprawców przemocy rodzinnej*

W stosunku do osób, które zostały skazane za przestępstwa z użyciem przemocy wobec domowników sąd może zastosować kary w postaci: kary grzywny, kary ograniczenia wolności i kary pozbawienia wolności oraz środki karne takie jak : nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą pokrzywdzoną, wykonywanie ciężącego na sprawcy obowiązku łożenia na utrzymanie innej osoby, zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach. Sąd może również orzec zakazy i obowiązki takie jak: obowiązek powstrzymywania się od nadużywania alkoholu lub używania innych środków odurzających, obowiązek poddania się leczeniu (np.: odwykowemu), obowiązek uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych, obowiązek przeproszenia pokrzywdzonego, zakaz kontaktowania się ze wskazanymi osobami, zakaz zbliżania się do wskazanych osób (z określeniem odległości, jaką skazany zobowiązany jest zachować), jak również dozór kuratora³.

³ Źródło: na podstawie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny

5. Informacja nt. Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała na lata 2019 -2023

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała na lata 2019 -2023 stanowi wypełnienie delegacji ustawowej (art.6.ust 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) nakładającej na samorząd gminy obowiązek *opracowania i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.*

Celem niniejszego Programu jest realizacja przedsięwzięć służących przeciwdziałaniu występowania zjawiska przemocy domowej oraz pomocy i poprawie sytuacji życiowej osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Z tego względu Program dotyczy wszystkich mieszkańców gminy Stara Biała, w tym głównie osób doświadczających przemocy domowej, świadków przemocy ale także przedstawicieli instytucji publicznych, podmiotów i organizacji (także pozarządowych) działających na rzecz eliminacji przemocy w rodzinie oraz pomocy ofiarom tej przemocy.

Biorąc pod uwagę interdyscyplinarny charakter pomocy dla osób i rodzin dotkniętych przemocą oraz konieczność udzielenia kompleksowej i skutecznej pomocy, warunkiem koniecznym jest, aby wykonawcami Programu były:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "BIAŁA"
- Policja – Posterunek Policji w Starej Białej),
- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Starej Białej,
- Gminna Biblioteka Publiczna
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta w Maszewie Dużym,
- Szkoła Podstawowa w Starych Proboszczewicach,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Starej Białej,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wyszynie,
- Przedszkole w Nowych Proboszczewicach,
- Dom Samotnej Matki Zgromadzenia Sióstr Matki Bożego Miłosierdzia
- Punkty Konsultacyjne
- Parafie

W treści niniejszego dokumentu zawarto omówienie zasadniczych cech zjawiska jakim jest przemoc w rodzinie, wskazano przepisy prawa międzynarodowego i krajowego w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz możliwości wsparcia i ochrony ofiar przemocy rodzinnej. W kolejnym rozdziale przedstawione zostały dokumenty strategiczne i programowe poziomu krajowego, regionalnego oraz powiatowego i lokalnego odnoszące się bezpośrednio do problemu przemocy rodzinnej, stanowiące podstawę spójności dla polityki pomocy społecznej ukierunkowanej na walkę ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Dokument zawiera również opis uwarunkowań wewnętrznych Gminy Stara Biała ze szczególną analizą liczby procedur „Niebieskie Karty”. Część realizacyjną dokumentu stanowią cele strategiczne wraz z określonymi działaniami skierowanymi do przedstawicieli instytucji odpowiedzialnych za pomoc ofiarom przemocy, wskaźnikami realizacji celów oraz opisem dostępnych narzędzi umożliwiających udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie i wskazaniem źródeł finansowania, a także zakresu monitoringu.

I. Regulacje prawne

A. Międzynarodowe

- **Konwencja o prawach dziecka**⁴ (*Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989 r.*)

Państwa będą podejmowały wszelkie kroki w dziedzinie ustawodawczej, administracyjnej, społecznej oraz wychowawczej dla ochrony dziecka przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej, krzywdy lub zaniedbania bądź złego traktowania lub wyzysku.

- **Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej**⁵ (*Stambuł dnia 11 maja 2011r.*)

Konwencja ma na celu ochronę kobiet przez wszystkimi formami przemocy oraz zapobieganie, ściganie i eliminację przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, a także stworzenie ogólnych ram polityki i działań na rzecz ochrony i wsparcia wszystkich ofiar przemocy i przemocy domowej oraz zapewnienie wsparcia i pomocy organizacjom i organom ścigania.

- **Dyrektywa 2012/29/UE Parlamentu Europejskiego i Rady** z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz. Urz. UE L 315 z 14.11.2012, s.57)

- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady** 2011/99/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie europejskiego nakazu ochrony (w sprawach karnych) (Dz. Urz. UE L 338 z 21.12.2011, s. 2),

- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady** 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2011,s. 1),

B. Krajowe

- **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.** (*art. 72 ust.1 Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483z późn. zm.*)
- **Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (*Dz.U. z 2018 r. poz.1508 z późn. zm.*)
- **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (*Dz.U. 2015 poz. 1390 z późn.zm.*)
- **Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** (*Dz.U. 2018 poz. 998 z późn.zm.*)
- **Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (*Dz.U. 2018 poz. 2137 z późn.zm*)
- **Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie Procedury Niebieskiej Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta** (*Dz.U. 2011 nr 209 poz.1245*)
- **Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny** (*Dz.U. 2018 poz.1600 i poz.2077*)
- **Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne** (*Dz.U. z 2011 nr 50 poz. 259*)
- **Wytyczne nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 grudnia 2011 r. w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury Niebieskie Karty**⁶

⁴ Źródło: Dz. U. z 1991 Nr 120, poz.526

⁵ Źródło: Dz.U z 2015 poz. 961

⁶ Źródło: <http://www.policja.pl/pol/kgp/biuro-prewencji/aktualnosci/73047,Regulacje-prawne-dotyczace-procedury-Niebieskie-Karty.html>

II. Zgodność z dokumentami strategicznymi i programowymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

A. Poziom krajowy:

- **Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020⁷**

Głównym celem Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację Programu są: organy administracji rządowej, przy wsparciu państwowych jednostek organizacyjnych oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi, a także Prokuratura, sądy powszechne oraz jednostki samorządu terytorialnego.

B. Poziom regionalny:

- **Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku Innowacyjne Mazowsze.⁸**

Strategia określa długookresowe procesy rozwojowe w Regionie oraz cele i kierunki prowadzące do poprawy warunków i jakości życia mieszkańców. Jednym z kierunków działań wskazanych w Strategii jest *kierunek (24) dotyczący podnoszenia standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.*

- **Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020**

Strategia stanowi narzędzie wykonawcze Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030⁷ w zakresie realizacji polityki społecznej regionu Mazowsza. W ramach celu pn. *Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie przemocy w rodzinie, zapewnienie spójności działań, Cel szczegółowy 1 - Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu przemocy w rodzinie, zapewnienie spójności działania,* wskazanych zostało pięć działań, w tym prowadzenie działań wspierających realizację powiatowych i gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar, badanie i monitorowanie skali problemu w Regionie. Za koordynację działań odpowiedzialne jest Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej.

- **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 (Projekt do konsultacji)**

Jako cel główny programu wskazano: *Wzmocnienie działań regionalnych w województwie mazowieckim, w celu przeciwdziałaniu zjawisku przemocy w rodzinie.* Określono również obszary interwencji tj. Profilaktyka i edukacja społeczna, Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc, Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

C. Poziom powiatowy i gminny

- **Powiatowy Program Przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2016 – 2020**

Program skierowany jest do mieszkańców powiatu plockiego w szczególności: do osób i rodzin dotkniętych i zagrożonych przemocą w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, osób stosujących przemoc w rodzinie oraz pracowników instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie. Celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w powiecie. Osiągnięcie celów szczegółowych dotyczących: zintensyfikowania działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zwiększenia dostępności

⁷ Monitor Polski, Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 czerwca 2014 r. poz. 445, Uchwała Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie na lata 2014–2020.

⁸ Załącznik do Uchwały nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013

i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie, zwiększeni skuteczności oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, następować ma poprzez realizację wyznaczonych działań we współpracy z partnerami wskazanymi w Programie.

• **Strategia Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2015-2025⁹**

Cele wyznaczone w Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała stanowią odpowiedź na kwestie problemowe wynikające z przeprowadzonej diagnozy. W zakresie problematyki pomocy społecznej wyznaczono

- cel operacyjny 1.2 dedykowany przeciwdziałaniu bezrobociu i aktywizacji zawodowej, którego realizacja odbywa się m.in. poprzez: promocję działań zmierzających do zmniejszenia bezrobocia i aktywizacji zawodowej mieszkańców, organizowanie projektów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu, wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy.

- cel operacyjny 2.3. dotyczący integracji i aktywizacji społeczeństwa, w tym osób starszych, m.in. poprzez niwelowanie zjawiska wykluczenia społecznego.

• **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Stara Biała na lata 2015 - 2020¹⁰**

Strategia jest podstawowym narzędziem realizacji lokalnej polityki społecznej ukierunkowanej na zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców, a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Celem strategicznym jest *Poprawa warunków życia i aktywizacja mieszkańców Gminy Stara Biała zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich integracja z pozostałymi mieszkańcami gminy*. Tematyka przemocy w rodzinie ujęta została w celu szczegółowym: *Zahamowanie zjawiska uzależnienia i przemocy w rodzinie oraz łagodzenie ich skutków* oraz celach szczegółowych dotyczących: zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania i rozwiązywania problemów wynikających z zażywania narkotyków i innych środków odurzających, a także zapewnienie wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą domową.

• **Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019¹¹**

Głównym celem Programu jest profilaktyka oraz ograniczenie dostępności i używania narkotyków poprzez podejmowanie różnorodnych działań prowadzonych na terenie gminy. Program ma również na celu zapobieganie powstawaniu problemów związanych z uzależnieniami poprzez prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej, leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych oraz ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych. Jednym z zadań wyznaczonych w Programie jest pomoc społeczna osobom uzależnionym i członkom ich rodzin poprzez: pracę socjalną realizowaną przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej oraz pomoc w integracji społecznej osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin, w tym organizowanie dla rodzin zajęć ukierunkowanych na zmianę nawyków zachowania, które mogą utrudniać reintegrację społeczną.

• **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Stara Biała na rok 2019**

Głównym celem programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z piciem i nadużywaniem alkoholu na terenie gminy Stara Biała oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań w zakresie profilaktyki problemów alkoholowych. Zadania wyznaczone do realizacji obejmują:

- zapewnienie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz udzielanie pomocy rodzinom, w których występuje problem uzależnień oraz przemoc w rodzinie,

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży,

- wzmacnianie zasobów i kompetencji zawodowych realizatorów Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019.

Zadania realizowane będą poprzez określone działania obejmujące m.in. członków rodzin osób uzależnionych, osoby doświadczające przemocy, dzieci i młodzież szkolną, rodziców.

⁹ Załącznik do Uchwały Nr 91/X/15 Rady Gminy Stara Biała z dnia 30 grudnia 2015 r.

¹⁰ Załącznik do Uchwały Nr 51/V/15 Rady Gminy Stara Biała z dnia 2 czerwca 2015 r.

¹¹ Uchwała Nr 21/III/18 Rady Gminy Stara Biała z dnia 27 grudnia 2018r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019

III. Uwarunkowania wewnętrzne Gminy Stara Biała w obszarze problematyki społecznej.

Gmina wiejska Stara Biała położona jest w zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie plockim. Bezpośrednio sąsiaduje z gminami: Bielsk, Brudzeń Duży, Radzanowo, miastem Płock oraz gminą Gozdowo (powiat sierpecki).

Obszar gminy obejmuje 111,12 km², to jest 28 miejscowości¹², w których zamieszkuje 11 809 osób (stan na 2017 r. wg BDL GUS), stanowiących ponad 10% mieszkańców powiatu plockiego.

Największym skupiskiem mieszkańców wyróżniają się dwie miejscowości: Maszewo Duże (1948 os.) oraz Nowe Proboszczewice (1570 os.), natomiast w miejscowościach takich jak Nowe Draganie, Ulaszewo i Miłodróż liczba mieszkańców wynosi poniżej 100 osób. W latach 2002-2017 liczba mieszkańców wzrosła o 26,5%.

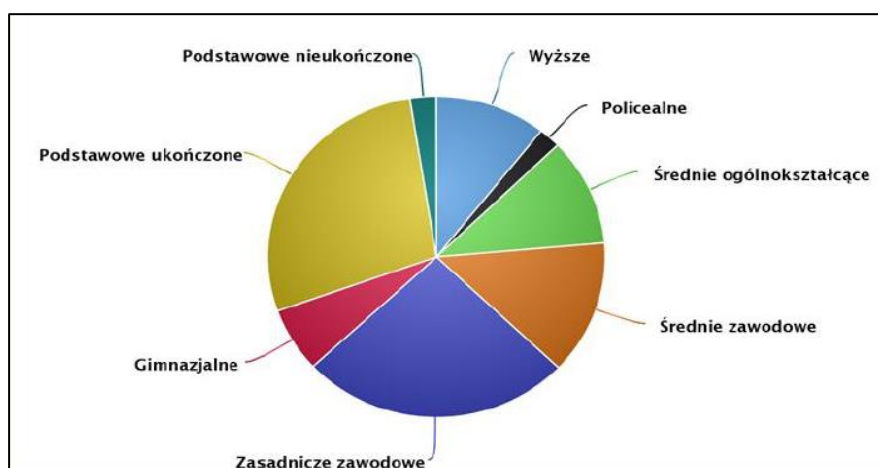
Wg danych Urzędu gminy Stara Biała na dzień 29.11.2018 r. średnia wieku mieszkańców gminy w wynosiła 38,3 lat i była niższa od średniego wieku mieszkańców województwa mazowieckiego (41,2) oraz niższa od średniego wieku mieszkańców w kraju (41,4). We wszystkich miejscowościach gminy średnia wieku przekroczyła 30 lat, a w przypadku 8 miejscowości wartość średniej przekroczyła 40 lat. Najniższy wskaźnik średniej wieku odnotowano w miejscowości Ludwikowo (32 lata) zaś najwyższy w miejscowości Stare Draganie (43 lata).

W 2017 roku 28,6% mieszkańców gminy Stara Biała było stanu wolnego, zaś 58% mieszkańców żyło w małżeństwie. Jedynie 2,9% mieszkańców było rozwiedzionych.

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku nieco ponad 10% mieszkańców gminy Stara Biała legitymowało się wykształceniem wyższym, 2,1% posiadało wykształcenie policealne, 10,9% średnie ogólnokształcące, a 13,5% średnie zawodowe. Wykształcenie zasadnicze zawodowe posiadało prawie 26% mieszkańców gminy, gimnazjalne 6,5%, natomiast blisko 28% podstawowe ukończone. Około 2% mieszkańców nie ukończyło szkoły podstawowej.

Ryc.1 Wykształcenie mieszkańców gminy Stara Biała wg Narodowego Spisu Powszechnego

Źródło.

www.polskawliczbach.pl

Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypadało 1,15 dzieci w wieku przedszkolnym, zaś na 1 oddział w szkołach podstawowych przypadało średnio 18 uczniów.

Według informacji placówek edukacyjnych funkcjonujących na terenie gminy, we wrześniu 2018 roku do szkół i przedszkoli uczęszczało 1417 uczniów.

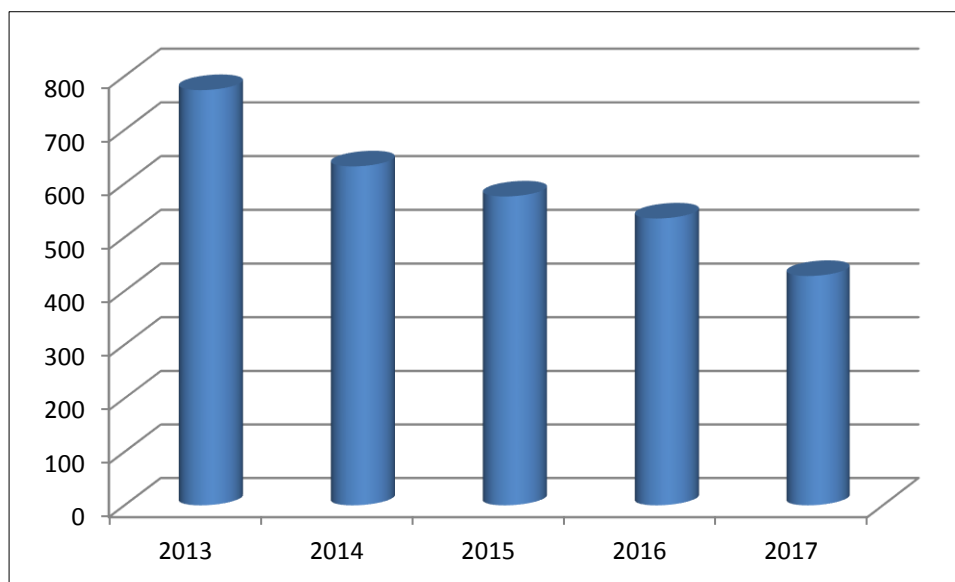
Ponad 55% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Stara Biała w 2017 r. pracowało w sektorze rolniczym, blisko 16% w przemyśle i budownictwie, a 11,8% w sektorze usługowym. Około 1% stanowiły osoby zatrudnione w sektorze finansowym. Wśród pracujących ogółem 36% stanowiły kobiety, a 64% mężczyźni. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Stara Biała

¹² <https://bip.starabiala.pl/artykuly/396/liczba-mieszkancow-w-poszczegolnych-miejscowosciach>

wynosiło 3 506,28 zł, co odpowiadało 77.40% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Bezrobocie rejestrowane w gminie Stara Biała wynosiło w 2017 roku 10,6% (14,6% wśród kobiet i 7,1% wśród mężczyzn). Najwyższy udział bezrobotnych obejmował osoby pomiędzy 25 a 34 rokiem życia. Ważne jest jednak, że od 2013 roku w gminie następuje systematyczny spadek bezrobocia.

Ryc. 2 Liczba bezrobotnych w gminie Stara Biała w latach 2013- 2017

Źródło: GUS, BDL

W analizowanym okresie w rejestrze REGON zarejestrowanych było 857 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 700 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Biorąc pod uwagę liczbę zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że dominowały mikro-przedsiębiorstwa (815), zatrudniające do 9 pracowników.

W 2017 roku w gminie Stara Biała stwierdzono 103 przestępstwa. Wskaźnik wykrywalności wyniósł 73,80% i był porównywalny do tegoż wskaźnika dla kraju. Najczęściej popełniano przestępstwa o charakterze kryminalnym i przeciwko mieniu, a następnie przestępstwa drogowe, o charakterze gospodarczym oraz przeciwko życiu i zdrowiu.

Zgodnie wymogami art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie¹³ samorząd gminy Stara Biała realizuje zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Stara Biała i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała oraz współdziałanie z instytucjami wymiaru sprawiedliwości, ochrony zdrowia i placówkami edukacji tj. :

- ✓ Posterunkiem Policji w Starej Białej
- ✓ Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Stara Biała
- ✓ Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej „Biała”
- ✓ Gminnym Ośrodkiem Kultury i Sportu w Starej Białej
- ✓ Zespołem Szkolno – Przedszkolnym w Wyszynie
- ✓ Szkołą Podstawową w Starej Białej

¹³ Według art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych samorządu gminnego należy: opracowaniu i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony osób doznających przemocy w rodzinie, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą oraz zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia

- ✓ Szkoła Podstawową w Maszewie Dużym
- ✓ Szkołą Podstawową w Starych Proboszczewicach
- ✓ Domem Samotnej Matki Zgromadzenia Sióstr Matki Bożego Miłosierdzia

a także:

- ✓ Komendą Miejską Policji w Płocku,
- ✓ Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku, Kuratorami,
- ✓ Sądem Rejonowym i Sądem Okręgowym w Płocku,
- ✓ Parafiami z terenu gminy,
- ✓ organizacjami pozarządowymi z terenu gminy.

Obsługę organizacyjno-administracyjną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie w gminie Stara Biała powołanego przez Wójta Gminy Stara Biała zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała.

Funkcję Przewodniczącego Zespołu do dnia 08.03.2019 r. sprawował kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała. Natomiast, aktualnie funkcja Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie w gminie Stara Biała została powierzona przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego pracownikowi socjalnemu GOPS Stara Biała.

W ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała prowadzono procedury „Niebieskie Karty” oraz realizowano indywidualne plany pomocy. W 2016 r. wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w 15 przypadkach, natomiast kontynuowano procedurę w 29 przypadkach.

Zamknięcia procedury dokonano w odniesieniu do 20 procedur „Niebieskie Karty”, spośród których dla 6 uzasadnieniem była realizacja indywidualnego planu pomocy.

Indywidualny plany pomocy był przesłanką do zamknięcia 13 procedur „Niebieskie Karty” spośród 25 zamkniętych w 2017 r. W tym samym roku wszczęto 24 procedury „Niebieskie Karty” dla 23 rodzin oraz kontynuowano procedurę „Niebieskie Karty” w 24 przypadkach. W 2018 r. liczba rozpoczętych procedur wyniosła 9, zamknięto 21, w tym 5 w wyniku realizacji indywidualnego planu pomocy. Pozostałe procedury zamknięcia kart dokonywano z powodu braku zasadności podejmowania dalszych działań

Przedstawiając obraz zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Stara Biała można posłużyć się danymi statystycznymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała, danymi z Posterunku Policji w Starej Białej a także informacjami z funkcjonujących na terenie gminy Stara Biała punktów konsultacyjno- informacyjnych dla osób uzależnionych i rodzin oraz ofiar przemocy domowej. Dane te jednak przedstawiają zaledwie pewien odsetek tego zjawiska, bowiem obrazują wyłącznie liczbę zgłoszonych aktów przemocy w rodzinie. Nie uwzględniają sytuacji niezgłoszonych, stąd brak możliwości określenia prawdziwego rozmiaru tego zjawiska.

Tab.2 Liczba procedur dot. Niebieskich Kart w gminie Stara Biała

Rok	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	Liczba kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty”	Zamknięte procedury „Niebieskie Karty”	Realizacja indywidualnego planu pomocy (zakończenie procedury „Niebieskie Karty”)	Liczba rodzin dla których wszczęto procedurę
2016	15 w tym: 6 - GOPS Stara Biała 1 – placówka edukacyjna 8 - Policja	29	20	6	14
2017	24, w tym 7- GOPS Stara Biała 1 – ochrona zdrowia 16 - Policja	24	25	13	23
2018	10, w tym 2- GOPS Stara Biała 8- Policja	23	21	5	9

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała

Tab.3 Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w gminie Stara Biała w latach 2016-2018

Rok	dzieci (osoby do 18r. życia)	Kobiety (od 18 do 67 r. życia)	mężczyźni (od 18 do 67 r. życia)	osoby niepełnosprawne	osoby od 67 roku życia	Ogółem
2016	24	12	2	-	3	41
2017	11	20	4	-	2	37
2018	11	9	1	-	-	21
Ogółem	46	41	7	-	5	99

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała

W latach 2016 -2018 liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ulegała zmniejszeniu, szczególnie 2018r., w którym to okresie w znaczny sposób zmniejszyła się również liczba rodzin dla których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”. Najliczniejszą grupą osób, które doświadczały skutków stosowania przemocy były dzieci (osoby do 18 r. życia) oraz kobiety (pomiędzy 18 a 67 r. życia). Łącznie, w latach 2016 -2018, z powodu przemocy w rodzinie ucierpiało 99 osób, przy czym nie odnotowano przypadku stosowania przemocy wobec osoby niepełnosprawnej. Przemoc może mieć miejsce zarówno w tzw. rodzinach dysfunkcyjnych jak i w rodzinach o wysokim statusie społecznym, w których z pozoru nie ma większych problemów. Niemniej jednak czynnikiem sprzyjającym przemocy jest ubóstwo i alkoholizm. Według danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych około 2/3 osób dorosłych oraz około 2/3 dzieci z rodzin z problemem alkoholowym doświadcza przemocy domowej. Sprawcami przemocy domowej w zdecydowanej większości są mężczyźni. Jednostką za pośrednictwem, której najczęściej zgłaszano przemoc domową na terenie gminy Stara Biała była Policja.

Tab. 4 Działania podejmowane przez Posterunek Policji w Starej Białej w związku z przemocą domową na terenie gminy Stara Biała w 2018 r.

<i>Działania</i>	
Ogółem przeprowadzonych interwencji domowych na terenie gminy Stara Biała	67 w tym: 8 interwencji dotyczyło przemocy w rodzinie
Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart”	8
Liczba osób pokrzywdzonych z powodu przemocy w rodzinie	21 w tym; 12 kobiet, 9 mężczyzn, w tym; 11 dzieci
Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie na terenie gminy Stara Biała	8 w tym; 7 mężczyzn, 1 kobieta
Ogółem nietrzeźwych sprawców przemocy podczas interwencji	7

Źródło: Dane Posterunku Policji w Starej Białej za 2018 rok

W 2018 r. dzielnicowi z Posterunku Policji w Starej Białej wystąpili z 10 wnioskami do podmiotów zajmujących się pomocą ofiarom przemocy tj.;

a/ do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starej Białej z 6 wnioskami o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,

b/ do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała z 2 wnioskami o objęcie dzieci dotkniętych przemocą w rodzinie dożywianiem w szkole i bezpłatnym wypoczynkiem letnim,

c/ do Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nietletnich z 2 wnioskami o wgląd w sytuację dzieci w rodzinie.

Na Posterunku Policji w Starej Białej w 2018 r. wszczęto 6 postępowań przygotowawczych z art. 207 kk, z których 4 zostały umorzone przez Prokuraturę Rejonową w Płocku, a 2 zakończono aktem oskarżenia.

W 2018 roku w funkcjonujących na terenie gminy Stara Biała punktach konsultacyjno- informacyjnych dla osób uzależnionych i rodzin oraz ofiar przemocy domowej w Urzędzie Gminy Stara Biała i w Szkole Podstawowej w Starych Proboszczewicach udzielono 113 porad w tym; z osobami doznającymi i stosującymi przemoc prowadzono 3 rozmowy, z jedną osobą w ramach terapii wstępnej polegającej na wsparciu psychologicznym, przekazywaniu informacji dotyczących przemocy i sposobów jej powstrzymywania oraz prowadzono terapię wstępną.

Natomiast, z usług specjalisty gabinetu psychologicznego w Ośrodku Zdrowia w Białej skorzystały zarówno osoby uzależnione od alkoholu, jak również członkowie ich rodzin, narażeni na przemoc w rodzinie. W 2018r. w gabinecie udzielono 636 porad, w tym 47 porad 8 osobom z problemami emocjonalnymi i somatycznymi oraz trudnościami rodzinnymi.

W stosunku do 6 osób sporządzono opinie psychologiczno-psychiatryczne w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

Tab. 5 Działania podejmowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała w 2018 r. na rodzin z problemem przemocy domowej

<i>Formy pomocy świadczone przez pracowników socjalnych OPS</i>	<i>Liczba rodzin</i>
Interwencja kryzysowa	0
Liczba „Niebieskich Kart” sporządzonych przez pracowników socjalnych	2
Praca socjalna z rodziną w związku z przemocą w rodzinie	32
Przyznane wsparcie finansowe lub w naturze ze środków pomocy społecznej	4 rodziny liczące 17 osób

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała za 2018 rok

Tab.6 Liczba osób stosujących przemoc domową w gminie Stara Biała

Rok	kobiety	mężczyźni	Nieletni
2016	1	16	-
2017	1	23	-
2018	1	8	-

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała

Istotnym faktem jest zmniejszająca się liczba wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” oraz różnica w liczbie osób odpowiedzialnych za przemoc domową pomiędzy rokiem 2016 i 2017, a 2018 rokiem. Należy wnioskować, że zmiany te są wynikiem działań członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała (193 posiedzenia i praca w 43 grupach roboczych w 2016r., 219 spotkań i 47 grup roboczych w 2017r., 4 spotkania Zespołu, 9 powołanych grup roboczych oraz 171 spotkań grup roboczych w 2018r.) oraz pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała (m. in. współpraca z lokalnym Posterunkiem Policji, placówkami edukacyjnymi i opiekuńczo-wychowawczymi, weryfikacja sytuacji bytowej rodzin m.in. z uwagi na uzależnienia i przemoc domową, wnioski do Sądu Rejonowego o wgląd w sytuację nieletnich dzieci, działania informacyjne – edukacyjne). Związane jest to również z osiągnięciem wyznaczonych celów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała na lata 2014-2018.

Zadania publiczne z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wspierania rodziny i pieczy zastępczej realizowane były z wykorzystaniem środków własnych gminy Stara Biała.

IV. Analiza SWOT zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Stara Biała

Występowanie problemu przemocy w rodzinie oraz analiza potrzeb i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy wynikające z dotychczasowego doświadczenia umożliwiają sporządzenie analizy SWO (ang. Strengths-mocne strony, Weaknesses-słabe strony, Opportunitis-szanse, Threats-zagrożenia), która określi mocne i słabe strony a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie stara Biała.

Mocne strony;

- a/ zaangażowanie wielu podmiotów w bieżące diagnozowanie sytuacji rodziny dotkniętej przemocą
- b/ doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny
- c/ udzielania wsparcie socjalnego, którego celem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin
- d/ dostępność poradnictwa psychologicznego oraz terapii uzależnień
- e/ systematyczna organizacja wypoczynku letniego dla dzieci oraz podczas ferii
- f/ organizowanie imprez promujących rodzinę oraz pozytywne spędzanie wolnego czasu

Słabe strony;

- a/ brak placówek wsparcia dziennego - świetlic środowiskowych, socjoterapeutycznych oraz placówek dla osób starszych
- b/ zbyt szeroki wachlarz obowiązków przypisywanych pracownikom zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- c/ brak infrastruktury lokalowej w zakresie wspierania osób dotkniętych przemocą
- d/ brak grup wsparcia i samopomocowych dla osób doznających problemu przemocy w rodzinie działających na terenie gminy
- e/ brak organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- f/ brak wypracowanych metod i technik diagnostycznych w zakresie identyfikacji rodzina zagrożonych przemocą

Szanse;

- a/ możliwość zaimplementowania dobrych praktyk dotyczących standardów diagnozowania przemocy w rodzinie i pracy z rodziną uwikłaną w przemoc domową
- b/ nawiązanie współpracy z gminnymi organizacjami pozarządowymi w zakresie zaangażowania w gminny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- c/ rosnące znaczenie w skali kraju polityki prorodzinnej, senioralnej oraz działań skierowanych do osób niepełnosprawnych

Zagrożenia:

- a/ istniejące w społeczeństwie stereotypy i uprzedzenia dotyczące problemu przemocy w rodzinie
- b/ osłabienie więzi społecznych w szczególności rodzinnych
- c/ tendencja do przerzucania odpowiedzialności za wychowanie i edukację dzieci na instytucje
- d/ rozwój dysfunkcji społecznych

V. Cele i zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Stara Biała.

Myślą przewodnią Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała na lata 2019 -2023 jest podejmowanie wszelkich działań, które służyć będą przeciwdziałaniu i zahamowaniu zjawiska przemocy w rodzinie wśród społeczności gminy Stara Biała oraz zapewnieniu osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa oraz skutecznej i profesjonalnej pomocy. Osiągnięcie celu głównego następować będzie poprzez cele szczegółowe i wyznaczone zadania, których realizacja jako praca ciągła, pozostaje w gestii Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Stara Biała, Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Biała”, placówek szkolnych i przedszkolnych, Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Starej Białej, Gminnej Biblioteki Publicznej, Posterunku Policji w Starej Białej działających w obszarze swoich kompetencji. Istotnym elementem procesu wdrożeniowego niniejszego Programu będzie również współdziałanie z podmiotami i instytucjami na poziomie powiatowym, regionalnym i krajowym.

CEL GŁÓWNY:
PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE
PROWADZĄCE DO ZMNIEJSZENIE SKALI TEGO ZJAWISKA
W GMINIE STARA BIAŁA
ORAZ EFEKTYWNA POMOC OFIAROM PRZEMOCY

CELE SZCZEGÓŁOWE

Cel szczegółowy 1. Pomoc ofiarom przemocy w rodzinie

Zadania;

1. Wdrażanie procedury „Niebieskie Karty”
2. Zapewnienie ofiarom przemocy w rodzinie pomocy medycznej, socjalnej, prawnej i psychologicznej
3. Prowadzenie monitoringu rodzin dotkniętych przemocą oraz rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy
4. Zapewnienie osobom zagrożonym przemocą i ofiarom przemocy dostępu do punktów konsultacyjnych i informacyjnych.
5. Zapewnienie miejsc dla kobiet z dziećmi doświadczających przemocy w rodzinie w Domu Samotnej Matki w Białej
6. Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom w związku z przemocą w rodzinie w trybie art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015, poz. 1390, z późn. zm.)

Termin realizacji;

Realizacja zadań będzie następować odpowiednio do zaistniałych problemów i potrzeb, natomiast w przypadku prowadzenia monitoringu realizacja zadania będzie przebiegała w trybie ciągłym.

Realizatorzy;

- policja,
- gminny ośrodek pomocy społecznej,
- zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych,

- punkt konsultacyjny i gabinet psychologiczny,
- placówki szkolne i przedszkolne
- ośrodek zdrowia,
- Dom Samotnej Matki,
- parafie

Wskaźniki:

- liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”
- liczba osób/rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy w rodzinie
- liczba posiedzeń grup roboczych
- liczba osób doświadczających przemocy, które skorzystały ze wsparcia w punktach konsultacyjnych
- liczba osób doświadczających przemocy, które skorzystały ze wsparcia medycznego i psychologicznego
- liczba osób z terenu gminy skierowanych do Domu Samotnej Matki
- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie

Cel szczegółowy 2. Prowadzenie działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Zadania:

1. Odseparowanie sprawców od ofiar przemocy domowej.
2. Udzielania informacji o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziału w programach oddziaływań psychologiczno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie i o konsekwencjach stosowania przemocy,
3. Udzielanie informacji na temat programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie
4. Kierowanie wniosków w sprawie zastosowania obowiązku podjęcia leczenia odwykowego osób stosujących przemoc w rodzinie w związku z nadużywaniem alkoholu i innych środków odurzających
5. Realizacja indywidualnych planów pomocy dla rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.

Termin realizacji :

Realizacja zadań będzie następować adekwatnie do zaistniałych problemów i potrzeb.

Realizatorzy:

- policja,
- gminny ośrodek pomocy społecznej,
- zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych,
- punkt konsultacyjny i gabinet psychologiczny,
- ośrodek zdrowia,

Wskaźniki:

- liczba interwencji policji w związku z przemocą w rodzinie
- liczba zatrzymanych przez policję osób, wobec których istnieje podejrzenie o stosowanie przemocy w rodzinie
- liczba osób wobec których istnieje podejrzenie o stosowanie przemocy
- liczba osób wobec których istnieje podejrzenie o stosowanie przemocy w rodzinie, które wzięły udział w programach korekcyjno-edukacyjnych

- liczba osób wobec których istnieje podejrzenie o stosowanie przemocy w rodzinie, które wzięły udział w programach psychologiczno- terapeutycznych zmierzających do zmiany wzorców zachowań
- liczba wniosków do GKRPA spraw o leczenie odwykowe osób wobec których istnieje podejrzenie o stosowanie przemocy w rodzinie
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w związku z uzasadnionym z podejrzenie o zaprzestaniu stosowania przemocy i zrealizowaniem planu pomocy
- liczba zawiadomień prokuratury w sprawie podejrzenia przemocy w rodzinie
- liczba przygotowanych i udostępnionych materiałów informacyjnych

Cel szczegółowy 3.

Zwiększenie kompetencji instytucji i służb publicznych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz ochroną i pomocą ofiarom przemocy.

Zadania:

1. Doskonalenie umiejętności oraz poszerzanie specjalistycznej wiedzy osób zajmujących się świadczeniem pomocy ofiarom przemocy w rodzinie poprzez organizację szkoleń i warsztatów.
2. Wymiana doświadczeń pomiędzy przedstawicielami instytucji publicznych i organizacji pozarządowych zaangażowanych w realizację pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
3. Udział osób zajmujących się świadczeniem pomocy ofiarom przemocy w rodzinie w szkoleniach, seminariach, konferencjach i spotkaniach oraz kampaniach społecznych, których celem jest przeciwdziałania zjawisku przemocy
4. Integracja działań prowadzonych przez instytucje i służby publiczne odpowiedzialne za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz pomoc ofiarom przemocy.

Termin realizacji

Realizacja zadań będzie przebiegała w trybie ciągłym.

Realizatorzy:

- gminny ośrodek pomocy społecznej,
- zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych,
- punkt konsultacyjny i gabinet psychologiczny,
- placówki szkolne i przedszkolne
- ośrodek zdrowia,
- organizacje pozarządowe
- parafie

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów, spotkań, konferencji i kampanii społecznych dotyczących przeciwdziałania przemocy
- liczba osób zaangażowanych w pomoc osobom doznającym przemocy, które wzięły udział w szkoleniach, konferencjach, spotkaniach oraz kampaniach społecznych dotyczących przeciwdziałania przemocy
- liczba spotkań członków Zespołu Interdyscyplinarnego
- liczba spotkań grup roboczych

Cel szczegółowy 4:

Podniesienia poziomu wiedzy i świadomości społecznej środowiska lokalnego dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie

Zadania:

1. Przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym,
2. Ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy,
3. Prowadzenie gablot informacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie w Urzędzie Gminy Stara Biała oraz Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej Stara Biała, placówkach opieki zdrowotnej, placówkach oświatowych
4. Publikowanie na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała informacji dotyczących lokalnego systemu pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,
5. Monitoring i analiza przestrzeni społecznej gminy Stara Biała, szczególnie w odniesieniu do rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie.

Termin realizacji

Realizacja zadań będzie przebiegała w trybie ciągłym.

Realizatorzy:

- gminny ośrodek pomocy społecznej,
- policja,
- zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych,
- placówki szkolne i przedszkolne
- placówki ochrony zdrowia
- Parafie

Wskaźniki:

- liczba przygotowanych i rozpowszechnionych materiałów informacyjnych i edukacyjnych zmierzających do zmiany postrzegania przez społeczność lokalną problemu przemocy w rodzinie
- liczba rozpowszechnionych broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy
- opublikowanie na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała informacji dotyczących lokalnego systemu pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,
- liczba opracowań i analiz dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie a także innych dysfunkcji społecznych

Cel szczegółowy 5:

Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie zmniejszania zjawiska przemocy w rodzinie.

Zadania:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych dysfunkcji społecznych, przy współpracy z instytucjami publicznymi, organizacjami i Parafiami
2. Kształtowanie postaw społeczności lokalnej i uwrażliwienie na problem przemocy w rodzinie poprzez prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych obalający mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, usprawiedliwiających jej stosowanie,
3. Organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych oraz sportowo- rekreacyjnych propagujących rodzinne spędzanie wolnego czasu
4. Udostępnianie zbiorów bibliotecznych związanych m.in. z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

5. Kreowanie i wdrażanie rozwiązań mających wpływ na zwiększenie poziomu zaufania do instytucji oferujących pomoc ofiarom przemocy w rodzinie
6. Prowadzenie zajęć edukacyjno-wychowawczych w szkołach dla uczniów i rodziców.

Termin realizacji

Realizacja zadań będzie przebiegała w trybie ciągłym.

Realizatorzy:

- policja,
- gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych,
- gminny ośrodek zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- gminna komisja pomocy społecznej,
- gminny ośrodek kultury i sportu
- gminna biblioteka publiczna
- placówki szkolne i przedszkolne
- ośrodek zdrowia,
- Parafie

Wskaźniki:

- liczba podjętych inicjatyw w zakresie pogłębienia współpracy między instytucjami i organizacjami w zakresie zwiększenie działań profilaktycznych dysfunkcji społecznych
- liczba podjętych inicjatyw w zakresie działań profilaktycznych dotyczących zjawiska przemocy
- liczba wniosków do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dzieci w rodzinach zagrożonych dysfunkcjami
- liczba przeprowadzonych zajęć edukacyjno-wychowawczych w szkołach dla uczniów i rodziców.
- liczba uczestników zajęć edukacyjno - wychowawczych dla uczniów i rodziców

Zakładane rezultaty realizacji wyznaczonych celów i zadań to przede wszystkim:

- uzupełnianie wiedza na temat rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie umożliwiającą udzielenia trafnej, skutecznej i efektywnej pomocy,
- wzrost bezpieczeństwa ofiar przemocy w rodzinie
- zmniejszenie liczby przypadków przemocy w rodzinie,
- zaprzestanie stosowania przemocy w rodzinie (m.in. w związku z realizacją indywidualnych planów pomocy)
- poszerzenie wiedzy wyspecjalizowanej kadry pracowniczej na temat nowych standardów i rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz walki z przejawami tej przemocy,
- nabycie wiedzy przez sprawców przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych oraz możliwości uzyskania pomocy indywidualnej,
- podejmowanie leczenia odwykowego przez osoby nadużywające alkoholu, środków odurzających
- uwrażliwienie mieszkańców gminy na przemoc, szczególnie przemoc w rodzinie,
- wzrost poziomu wiedzy mieszkańców nt. rodzajów, form i skutków przemocy w rodzinie
- zwiększenie zaangażowania działających na terenie gminy Stara Biała instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, Parafii w przeciwdziałanie przemocy poprzez usprawnienie współpracy.

VI. Narzędzia realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Przepisy prawa regulujące działanie systemu pomocy społecznej w Polsce zapewniają określony zakres działań, które pozwalają na udzielenie pomocy oraz zapewnienie odpowiedniego wsparcia osobom, które stały się ofiarami przemocy w rodzinie. Zakres pomocy, gdzie przesłanką do jej udzielenia jest przemoc w rodzinie, obejmuje m.in. poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne, socjalne, zawodowe i rodzinne, interwencję kryzysową i ochronę przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania, zakaz kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej, zapewnienie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, przeprowadzenie badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy fizycznej oraz wydania stosownego zaświadczenia lekarskiego, a także zapewnienie pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Udzielenie pomocy ofiarom możliwe jest przede wszystkim na podstawie:

a) ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

- **Niebieska Karta** jest narzędziem umożliwiającym instytucjom publicznym podejmowanie działań służących przeciwdziałaniu przemocy rodzinie oraz pomocy osobom i rodzinom, jako ofiarom tej przemocy. Zgodnie z ustawą „procedura „*Niebieskie Karty*” *obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie*”.

Do instytucji mogących założyć Niebieską Kartę należy: Policja, ośrodek pomocy społecznej, placówka oświatowa (szkoła, przedszkole), placówka służby zdrowia (szpital, przychodnia), gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych. Założenie Niebieskiej Karty rozpoczyna procedurę określoną w Rozporządzeniu Rady Ministrów¹⁴ z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245), według której założona Niebieska Karta (A) przekazywana jest do Zespołu Interdyscyplinarnego.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, a także kuratora sądowego, prokuratora i innych podmiotów innych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zakres pracy Zespołu obejmuje integrowanie i koordynowanie działań uczestniczących w procedurze podmiotów oraz specjalistów poprzez:

1. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
2. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
3. inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
4. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
5. inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie oraz realizację zapisów *gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie*.

Z rodziną, dla której została wszczęta procedura „Niebieskie Karty” pracuje tzw. grupa robocza w skład której wchodzi m.in. pracownik socjalny, policjant, pedagog lub nauczyciel oraz specjaliści z innych instytucji w miarę potrzeb.

Do zadań grup roboczych należy:

1. opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
2. monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;

¹⁴ wydanym na podstawie art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).

3. dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

„Niebieska Karta” jest udokumentowanym potwierdzeniem zaistnienia faktu przemocy w danej rodzinie. Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje:

- a) po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie,
- b) po rozstrzygnięcia zespołu Interdyscyplinarnego o braku zasadności podejmowania dalszych działań.

Obsługę Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który realizuje zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie polegające na wczesnym zdiagnozowaniu sytuacji w rodzinie, zapewnieniu schronienia ofiarom przemocy, zorganizowaniu pomocy prawnej i psychologicznej, udzielaniu pomocy w formie pieniężnej i rzeczowej, realizacji procedury „Niebieskie Karty”, pracy socjalnej, w tym także profilaktyki przemocy i uzależnień oraz przedsięwzięć edukacyjno – informacyjnych.

b) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

formami wsparcia¹⁵ rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych są:

- ✓ praca z rodziną - obejmująca konsultacje i poradnictwo specjalistyczne; terapię i mediacje, usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc prawną, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego, organizowania spotkań, zwanych „grupami wsparcia”, przydzielenie asystenta rodziny
- ✓ pomoc w opiece i wychowaniu dziecka - objęcie dziecka opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego oraz pomoc rodziny wspierającej, która polega głównie na pomocy w wychowywaniu i opiece nad dzieckiem, w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych

c) ustawy o pomocy społecznej poprzez :

- **zasiłek okresowy** – przesłankami do przyznania zasiłku okresowego są: długotrwała choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej albo rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.
- **zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy**- może być przyznany w celu zaspokojenia istotnej potrzeby bytowej (na pokrycie kosztów zakupu żywności, leków, leczenia, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw)
- **zasiłek stały**- przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej niezdolnej do pracy, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub osobie pełnoletniej pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego

d) Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie poprzez:

- **realizację programów psychologiczno-terapeutycznych** dla osób stosujących przemoc w rodzinie przez jednostki samorządu terytorialnego – szczebla gminnego oraz powiatowego we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Według zał. nr 2 do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie środki na realizację zadania zapewnia budżet państwa. Podmiotem realizującym programy psychologiczno-edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie z terenu gminy Stara Biała jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku.

¹⁵ art.8 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

VII. Monitoring realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała na lata 2019 -2023

Realizacja Programu obejmuje lata 2019-2023. Monitoring realizacji Programu prowadzony jest w ujęciu rocznym. Wszystkie instytucje i podmioty zaangażowane w realizację programu są zobligowane do przeprowadzenia analizy ilościowej i jakościowej oraz przedłożenia koordynatorowi sprawozdania z realizacji wyznaczonych zadań w terminie do 31 stycznia każdego roku. Obowiązki koordynatora pełni Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała, który do dnia 31 marca każdego roku przedkłada zbiorcze sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała na lata 2019 -2023 Radzie Gminy Stara Biała i Wojewodzie Mazowieckiemu.

Monitoring realizacji Programu oparty jest na:

- a. gromadzeniu informacji dot. Niebieskich kart i opracowywaniu raportów z uwzględnieniem trendów zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Stara Biała.
- b. opracowywaniu rocznych sprawozdań z uwzględnieniem następujących danych:

- Liczba zarejestrowanych przypadków przemocy w rodzinie;
- Liczba osób/rodzin korzystających z różnym form wsparcia i pomocy (socjalnego, psychologicznego, prawnego itd.);
- Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”;
- Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”;
- Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała oraz liczba powołanych grup roboczych;
- Liczba policyjnych interwencji związanych z przemocą w rodzinie;
- Liczba pracowników biorących udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach lub programach;
- Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w warsztatach profilaktycznych organizowanych w placówkach edukacyjnych;
- Liczba zrealizowanych indywidualnych planów pomocy;
- Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno – edukacyjnych;
- Liczba osób objętych leczeniem odwykowym;
- Liczba wydarzeń kulturalnych oraz sportowo- rekreacyjnych zorganizowanych na terenie gminy;
- Liczba uczestników warsztatów i terapii dot. walki ze stresem, agresją i uzależnieniami;

Monitoring prowadzony w ujęciu rocznym pozwoli na ewaluację Programu (m.in. pod względem trafności, skuteczności trwałości i efektywności), w zależności od potrzeb.

VIII. Źródła finansowania

Finansowanie realizacji działań określone w zapisach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała na lata 2019 -2023 odbywać się będzie głównie z wykorzystaniem środków pieniężnych pochodzących z budżetu Gminy Stara Biała.

Podsumowanie

Podstawowym i kluczowym elementem skutecznej walki z problemem przemocy w rodzinie jest dokładna informacja o poziomie występowania zjawiska przemocy wśród mieszkańców gminy Stara Biała oraz jego przyczynach. Jest to o tyle trudne zadanie, gdyż ofiary przemocy domowej z powodu wstydu, strachu i przyszłych (nie znanych dla nich) konsekwencji nie ujawniają tego problemu, zaś dla najbliższego otoczenia (rodziny, sąsiadów) jest to temat tabu. Dlatego też jedną z najważniejszych kwestii, jest uświadomienie społeczności lokalnej wagi problemu przemocy w rodzinie, jego skutków oraz sposobów radzenia sobie z tym problemem. Jest to również powiązane z budowaniem zaufania do instytucji publicznych oraz skutecznością udzielanej pomocy, której forma powinna być indywidualnie dopasowana do specyfiki problemu zaistniałego w danym przypadku.

Kolejnym istotnym czynnikiem gwarantującym właściwą realizację niniejszego Programu jest wiedza, zaangażowanie i doświadczenie pracowników instytucji działających na rzecz pomocy społecznej i wsparcia rodziny. Związana jest z tym konieczność stałego doskonalenia umiejętności, wprowadzania nowych form pracy środowiskowej, a także wymiany doświadczeń współpracy z organizacjami czy też ekspertami zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie oraz superwizji działań.

Analiza Niebieskich Kart potwierdziła, że sytuacja przemocy rodzinnej w gminie Stara Biała wpisuje się ogólnokrajowe tendencje obserwowane przez specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Grupami, wobec których najczęściej stosowana jest przemoc w rodzinie są dzieci i kobiety. Osoby te z wielu przyczyn, nie są w stanie same zmienić swojej sytuacji, konieczne jest więc zastosowanie odpowiednich rozwiązań (prawnych, finansowych) przez instytucje publiczne, co pozwoli na zmianę i poprawę dalszej egzystencji osób/ rodzin obarczonych problemem przemocy.

Spis źródeł

1. dr J. Helios, dr W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia Wybrane*. Prace Naukowe Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii, Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2017
2. D. Rode, *Psychologiczne uwarunkowania przemocy w rodzinie. Charakterystyka sprawców*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego Katowice 2010
3. Wytyczne nr 1 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 lipca 2015 r. w sprawie wykonywania niektórych czynności dochodzeniowo-śledczych przez policjantów (Dziennik Urzędowy Komendy Głównej Policji poz. 59)
4. Monitor Polski, Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 czerwca 2014 r. poz. 445, Uchwała Nr 76r Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie na lata 2014–2020
5. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, *Rodzina najlepszą inwestycją*, Narodowy Komitet Obchodów Dnia Praw Rodziny, Warszawa, październik 2017 r.
6. Mazowiecki Urząd Wojewódzki, Raport z realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez samorząd gminny i powiatowy na terenie województwa mazowieckiego w roku 2017. Warszawa, lipiec 2018 r.
7. Małgorzata Ciesielska, *Rodzaje, formy i cykl przemocy w rodzinie*, Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy nr 12(3)/2014
8. Ramowy Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 Aktualizacja, Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, Warszawa 2017
9. <https://bip.starabiala.pl/artykuly/396/liczba-mieszkancow-w-poszczegolnych-miejscowosciach>
10. www.policja.pl/pol/kgp/biuro-prewencji/aktualnosci/73047,Regulacje-prawne-dotyczace-procedury-Niebieskie-Karty.html
11. www.mpips.gov.pl/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie-nowa/przedstawiciele-i-sluzby-realizujace-zawodowo-zadania--z-zakresu-przeciwdzialania-przemocy-w-rodzinie/wytycznedoprowadzeniaszkole-wzakresie-przeciwdziaaniaprzemocywrodzinie
12. www.isap.sejm.gov.pl
13. www.polskawliczbach.pl
14. www.niebieskaLinia.info
15. www.starabiala.pl/jednostki-organizacyjne/gminny-osrodek-pomocy-spoecznej/

Opracował; Dariusz Plewiński

Uzasadnienie

Postanowienie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, że do zadań własnych gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizacja „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała na lata 2019 – 2023”.

Poprzedni program wprowadzony Uchwałą Nr 232/XXIX/14 Rady Gminy Stara Biała z dnia 10 kwietnia 2014 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała na lata 2014-2018 obowiązywał do końca 2018 r.